

Detailrapport Vraag en antwoord los v/h Raadsplein (ID 1041)

Veld	Waarde
Datum vraag	22-06-2026
Onderwerp	Monitor Regiozaken 1 2026, woningbouw in beschermd landschap, netcongestie en regionale besluitvorming
Fractie(s)	LEV
Vraag en antwoord	Onze fractie heeft kennisgenomen van de beantwoording van de vragen inzake de Monitor Regiozaken 1 (januari-april 2026). De beantwoording bevat nieuwe informatie over woningbouw in beschermd landschap, regionale woningbouwafspraken, netcongestie en de uitvoering van NOVEX-programma's. Naar aanleiding hiervan heeft onze fractie de volgende vervolgvragen. Vraag 1. In de Monitor Regiozaken staat vermeld dat binnen het provinciale maatwerkkader inmiddels de eerste locaties worden verkend waar woningbouw in beschermd landschap mogelijk zou kunnen zijn. Kan het college aangeven welke concrete locaties binnen de gemeente Edam-Volendam momenteel met de provincie worden verkend? Antwoord 1: Het provinciale maatwerkkader ziet nadrukkelijk op een uitbreidingsregeling voor de kleinere kernen. Binnen dat kader worden op dit moment verschillende mogelijke locaties in en rondom de dorpen binnen de gemeente Edam-Volendam verkend. Momenteel zijn nog geen definitieve potentiële woningbouwlocaties aangewezen, en is er geen sprake van concrete planvorming of bestuurlijke besluitvorming. Er wordt op dit moment vooral gekeken waar, binnen de provinciale kaders en met oog voor de landschappelijke waarden, mogelijk ruimte zou kunnen bestaan voor woningbouw. Zodra duidelijk is welke locaties voldoende perspectief bieden om verder uit te werken, zal het college de raad hierover informeren. Daarbij zal ook worden aangegeven op welke wijze de afweging met betrekking tot beschermd landschap, leefbaarheid, woningbehoefte en ruimtelijke kwaliteit wordt gemaakt. Vraag 2. Indien het college van mening is dat deze locaties nog niet openbaar kunnen worden gemaakt, op basis van welke wettelijke grondslag wordt deze informatie op dit moment niet met de gemeenteraad gedeeld? Antwoord 2: Op dit moment zijn de locaties nog onvoldoende geconcretiseerd om openbaar gemaakt te worden. Zodra dit geconcretiseerd wordt zal dit aan de raad worden gecommuniceerd. Daarnaast is een technische commissie ingepland op 3 december, waarbij gezamenlijk met de gemeenteraad wordt opgetrokken om keuzes

te maken over de locaties en leefbaarheid van de dorpen.

Vraag 3.

Kan het college bevestigen of één of meerdere van deze locaties gelegen zijn binnen of direct grenzend aan De Lange Weeren, De Purmer of andere gebieden die in eerdere ruimtelijke visies als beschermd landschap zijn aangeduid?

Antwoord 3:

Aangezien het provinciale maatwerkkader zich richt op mogelijke uitbreiding van kleinere kernen, kunnen wij bevestigen dat de locaties die momenteel worden verkend niet direct grenzen aan De Lange Weeren of De Purmer.

Tegelijkertijd geldt dat de kleinere kernen binnen onze gemeente veelal worden omgeven door weidevogelgebied, beschermd landschap of andere landschappelijk waardevolle gebieden. Daardoor kennen mogelijke uitbreidingslocaties vrijwel altijd ruimtelijke en landschappelijke beperkingen.

Juist om die reden zijn aan het provinciale maatwerkkader strikte voorwaarden verbonden. Binnen die voorwaarden wordt op dit moment verkend of er locaties zijn waar, met zorgvuldige inpassing en onder voorbehoud van verdere afweging, mogelijk een beperkt aantal woningen gerealiseerd zou kunnen worden.

Voor meer informatie over het provinciale maatwerkkader kunt u kijken op de volgende website:

Bouwen in landelijk gebied

Vraag 4.

In de beantwoording wordt aangegeven dat woningbouw geen absolute voorrang meer heeft bij de verdeling van schaarse transportcapaciteit op het elektriciteitsnet. Kan het college aangeven welke gevolgen dit volgens het college kan hebben voor de planning en realisatie van de woningbouwopgaven binnen Edam-Volendam?

Antwoord 4:

De exacte gevolgen hiervan voor de woningbouwopgave binnen Edam-Volendam zijn op dit moment nog niet duidelijk. Wel is duidelijk dat de beperkte beschikbaarheid van transportcapaciteit op het elektriciteitsnet gevolgen kan hebben voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Het is voorstelbaar dat woningbouwprojecten of andere gebiedsontwikkelingen vertraging oplopen wanneer de benodigde elektriciteitscapaciteit niet tijdig beschikbaar is. Of dit zich daadwerkelijk voordoet, bij welke projecten en in welke omvang, kan op dit moment nog niet worden vastgesteld.

Daarbij geldt dat het aanvragen van een elektriciteitsaansluiting onderdeel is van het ontwikkelproces. De gemeente trekt hier gezamenlijk in op, maar de verantwoordelijkheid hiervoor ligt in beginsel bij de ontwikkelaar. Ook ontwikkelaars staan hierover voortdurend in contact met Liander. Daarnaast is het een situatie die allerlei variabelen kent en zich daardoor constant ontwikkeld.

Om die reden wordt op 3 september een themaraad georganiseerd,

	waarbij Liander aanwezig zal zijn om een toelichting te geven op de huidige situatie rondom netcapaciteit en de mogelijke gevolgen voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Vraag 5. Kan het college per grote gebiedsontwikkeling binnen de gemeente aangeven: hoeveel woningen worden voorzien, welke netcapaciteit hiervoor benodigd is, welke netcapaciteit reeds beschikbaar is, en welke afhankelijk zijn van toekomstige uitbreidingen van het elektriciteitsnet? Antwoord 5: Op dit moment kan het college dit nog niet per grote gebiedsontwikkeling op het gevraagde detailniveau aangeven. Het aantal voorziene woningen is voor de grote gebiedsontwikkelingen op hoofdlijnen bekend en wordt meegenomen in de woningbouwprogrammering. De vertaling daarvan naar de exacte benodigde netcapaciteit, de reeds beschikbare capaciteit en de afhankelijkheid van toekomstige uitbreidingen van het elektriciteitsnet is echter specialistisch en projectafhankelijk. Daarbij geldt dat het aanvragen van een elektriciteitsaansluiting onderdeel is van het ontwikkelproces. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt in beginsel bij de ontwikkelaar. Ontwikkelaars hebben hierover rechtstreeks contact met Liander. De gemeente voert daarnaast overleg met Liander over de bredere netcapaciteit en de gevolgen daarvan voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Op basis van de beschikbare informatie kan op dit moment echter nog geen volledig en betrouwbaar overzicht per gebiedsontwikkeling worden gegeven waarin alle gevraagde onderdelen zijn opgenomen. Vraag 6. Klopt het dat de verzwaring van het onderstation Wijdewormer volgens de huidige planning pas rond 2036 gereed zal zijn? Zo ja, welke gevolgen verwacht het college hiervan voor de gemeentelijke woningbouwambities tot 2036? Antwoord 6: Op dit moment wordt gewerkt aan de verzwaring van het onderstation Wijdewormer. Deze verzwaring vindt gefaseerd plaats en zal naar verwachting eerder dan 2036 worden afgerond. Daarbij is wel van belang dat de elektriciteit ook naar het onderstation Wijdewormer moet worden getransporteerd. Dat transport loopt via het onderstation in Diemen. De uitbreiding of verzwaring van dat onderstation is volgens de huidige inzichten pas rond 2036 gereed. Daarmee is de verzwaring van Wijdewormer op zichzelf niet voldoende om alle knelpunten in de beschikbare netcapaciteit op te lossen. De daadwerkelijke beschikbaarheid van elektriciteit is afhankelijk van de transportcapaciteit en deze blijft mede afhankelijk van de voortgang van de werkzaamheden in het bovenliggende elektriciteitsnet, waaronder Diemen.
--	---

	Daarnaast is het proces rondom het aanvragen van netcapaciteit de afgelopen jaren veranderd. Waar het eerder mogelijk was om capaciteit ruim vooraf te reserveren en de netbeheerder vervolgens zorgdroeg voor de benodigde aansluiting, werkt dat onder de huidige omstandigheden niet meer op die manier. Voor woningbouwontwikkelingen kan een elektriciteitsaansluiting in de regel pas concreet worden aangevraagd wanneer er voldoende planologische en administratieve zekerheid is, bijvoorbeeld nadat sprake is van een vastgesteld plan of een huisnummerbesluit. Pas op dat moment kan de aansluiting formeel worden aangevraagd en kan duidelijk worden of, wanneer en onder welke voorwaarden capaciteit beschikbaar is. Dat betekent dat voor een aantal toekomstige ontwikkelingen op dit moment nog niet met zekerheid kan worden aangegeven of de benodigde elektriciteitscapaciteit tijdig kan worden aangevraagd en beschikbaar komt. Welke concrete gevolgen dit heeft voor de gemeentelijke woningbouwambities tot 2036 is daarom nog niet exact aan te geven. Wel houdt het college er rekening mee dat beperkte netcapaciteit gevolgen kan hebben voor de planning, fasering en realisatie van alle ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder woningbouw. Het college blijft hierover in overleg met Liander en betreft de beschikbaarheid van netcapaciteit bij de verdere planning en prioritering van de woningbouwopgave. Vraag 7. In de Monitor Regiozaken wordt aangegeven dat gewerkt wordt aan een nieuwe NOVEX-uitvoeringsagenda en een Regionale Investeringsagenda. Kan het college aangeven welke concrete projecten of investeringen binnen Edam-Volendam momenteel onderdeel zijn van deze regionale agenda's? Antwoord 7: Op dit moment wordt nog gewerkt aan de Uitvoeringsagenda 2.0 en de Regionale Investeringsagenda. Deze agenda's zijn nog niet vastgesteld. Daarom kan het college op dit moment nog niet aangeven welke concrete projecten of investeringen binnen Edam-Volendam uiteindelijk onderdeel zullen uitmaken van deze regionale agenda's. De gemeente is betrokken bij de verdere uitwerking en brengt daarbij de gemeentelijke belangen en opgaven in. Daarbij is het ook goed om te weten dat de MRA op dit moment werkt aan een herziening van het proces. Er wordt gezocht naar een methode om tot een betere, meer gedragen prioritering te komen, waarbij zowel het kerngebied; Amsterdam en de directe omgeving; als de kleinere deelgebieden binnen de regio op een evenwichtige manier worden gewogen. Zodra de agenda's verder zijn uitgewerkt en duidelijk is welke projecten of investeringen hierin worden opgenomen, zal de raad hierover nader worden geïnformeerd. Vraag 8.
--	---

	Kan het college bevestigen dat toekomstige besluiten binnen de NOVEX-uitvoeringsagenda en de Regionale Investeringsagenda kunnen leiden tot financiële verplichtingen, cofinanciering of uitvoeringsverplichtingen voor de gemeente Edam-Volendam? Antwoord 8: De MRA is geen formele bestuurslaag met eigen bevoegdheden, maar een vrijwillig en informeel samenwerkingsverband waarin overheden gezamenlijk werken aan opgaven die de grenzen van individuele gemeenten overstijgen. Elke deelnemer blijft zelfstandig en legt verantwoording af aan de eigen (gemeente/regio)raad of Provinciale Staten. De Regionale Investeringsagenda leidt op zichzelf dan ook niet tot financiële verplichtingen, cofinanciering of uitvoeringsverplichtingen voor de gemeente Edam-Volendam. Vanuit de MRA is nadrukkelijk aangegeven dat de Regionale Investeringsagenda in beginsel een vrijblijvend karakter heeft. De agenda is bedoeld om een meerjarig perspectief te creëren op regionale opgaven, mogelijke investeringen en gezamenlijke prioriteiten. Er is daarbij geen sprake van een automatische investeringsverplichting voor gemeenten of andere betrokken partijen. Wanneer op een later moment concrete projecten of investeringen worden uitgewerkt waarbij een financiële bijdrage, cofinanciering of uitvoeringsverplichting van de gemeente wordt gevraagd, zal daarvoor een afzonderlijk besluit nodig zijn. Vraag 9. Welke mogelijkheden heeft de gemeenteraad om vooraf invloed uit te oefenen op de inhoud van de NOVEX-uitvoeringsagenda en de Regionale Investeringsagenda voordat hierover regionale afspraken worden gemaakt? Antwoord 9: NOVEX-MRA is gebaseerd op het gezamenlijk onderschreven Verstedelijkingsconcept MRA (2022). Dat ontwikkelperspectief is niet alleen door Rijk en provincies, maar ook door alle betrokken gemeenteraden onderschreven. Daarmee zorgen raden voor democratische legitimatie van regionale ruimtelijke keuzes. De gemeenteraad heeft in het NOVEX-MRA-proces vooral een kaderstellende, controlerende en belangenbehartigende rol. Bestuurlijk zitten er per deelregio 1, maximaal 2 collegeleden aan de NOVEX-onderhandelingstafel. Zaanstreek-Waterland vaardigt 2 bestuurders af. Zij zitten aan tafel met bestuurders uit de andere deelregio's, de provincies en het Rijk. Hun input wordt regionaal en themaoverstijgend (ruimte, economie, mobiliteit, energie, landschap etc.) voorbereid met alle verantwoordelijke bestuurders vanuit Zaanstreek-Waterland. De raad kan daarbij kaders en prioriteiten meegeven. De raad blijft democratisch verantwoordelijk voor de keuzes die het gemeentelijke grondgebied raken. Tot slot blijven we de raad informeren met rapportages en bijeenkomsten. Zo organiseert onze deelregio ca. 4x per jaar een regionale raadsledenbijeenkomst. Op 24 september 2025 is NOVEX
--	---

	MRA besproken en ook om input gevraagd. Ook voor dit jaar staat NOVEX MRA weer op de planning. Vraag 10. Kan het college aangeven welke regionale woningbouwafspraken momenteel worden voorbereid binnen de MRA en welke gevolgen deze mogelijk hebben voor woningtoewijzing, aandachtsgroepen en woningbouwprogrammering binnen Edam-Volendam? Antwoord 10: De bestaande Woondeal MRA is een bestuurlijke afspraak waarin de overheden binnen de Metropoolregio Amsterdam samenwerken aan het realiseren van de benodigde woningbouw, met bijzondere aandacht voor voldoende betaalbare woningen. Sinds 1 juli 2026 is de Wet versterking regie volkshuisvesting in werking getreden. Deze wet geeft een juridisch kader aan volkshuisvestingsafspraken en verplicht provincies tot het aanwijzen van zowel woningbouwregio's als woningmarktregio's. Binnen de woningbouwregio maken gemeenten afspraken over de woningbouwprogrammering. Daarbij gaat het onder meer om het aantal te realiseren woningen, het aandeel betaalbare woningen en de verdeling van woningen over verschillende doelgroepen. Gemeenten leggen afspraken over de bouw van sociale en betaalbare woningen vast in een lokaal volkshuisvestingsprogramma. Edam-Volendam maakt hiervoor deel uit van de woningbouwregio Metropoolregio Amsterdam. Binnen de woningmarktregio worden regionale afspraken voorbereid over de huisvesting van aandachtsgroepen en de verdeling van urgenten over de regio. Gemeenten leggen de regionale afspraken uiteindelijk vast in hun lokale huisvestingsverordening. Edam-Volendam maakt deel uit van de woningmarktregio met de overige gemeenten in Zaanstreek-Waterland, de gemeenten in Amstelland-Meerlanden en de gemeente Amsterdam. Wat de gevolgen voor de woningtoewijzing binnen Edam-Volendam zullen zijn naar aanleiding van deze indeling, is op dit moment door het College niet vast te stellen. De Wet versterking regie volkshuisvesting verplicht gemeenten en provincies namelijk dus om binnen de aangewezen woningbouwregio's en woningmarktregio's de komende periode nadere afspraken te maken over de woningbouwprogrammering, de huisvesting van aandachtsgroepen en de verdeling van urgenten binnen de regio. Vraag 11. Kan het college aangeven welke locaties binnen de gemeente momenteel door provincie, MRA, NOVEX, woondealregio of andere regionale samenwerkingsverbanden worden beschouwd als potentiële uitbreidingslocaties voor woningbouw, ongeacht de fase waarin deze verkenningen zich bevinden? Antwoord 11: Buiten de huidige grote ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Julianaweg, De Purmer en De Lange Weeren, zijn er op dit moment
--	---

	geen andere concrete locaties binnen de gemeente die in regionaal verband als potentiële uitbreidingslocatie voor woningbouw worden besproken. Het college hanteert daarbij de koers dat woningbouw plaatsvindt op basis van de lokale behoefte. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar de bestaande woningbouwprogrammering, mogelijkheden binnen bestaand stedelijk gebied en de ontwikkelingen die al in voorbereiding zijn. Voor de kleinere kernen geldt dat binnen het provinciale maatwerkkader verkennend wordt gekeken of beperkte uitbreiding onder strikte voorwaarden mogelijk zou kunnen zijn. Deze verkenningen bevinden zich nog in een vroege fase en hebben nog niet geleid tot concrete locaties.
Bijlage(s)	Monitor Regiozaken 1. (januari-april) 2026_2 (1)